

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
24 iulie 2024
Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Varianta 2

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpu de lucru efectiv este de patru ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Unde și când m-am ivit în lumină nu știu,
din umbră mă ispitesc singur să cred
că lumea e o cântare.
Străin zâmbind, vrăjit suind,
în mijlocul ei mă-mplinesc cu mirare.
Câteodată spun vorbe cari nu mă cuprind,
câteodată iubesc lucruri cari nu-mi răspund.
De vânturi și isprăvi visate îmi sunt ochii plini,
de umblat umblu ca fiecare:
când vinovat pe coperișele iadului,
când fără păcat pe muntele cu crini.
Închis în cerul aceleiași vetre
fac schimb de taine cu strămoșii,
norodul spălat de ape subt pietre.
Seara se-ntâmplă mulcom s-ascult
în mine cum se tot revarsă
poveștile sângelui uitat de mult.
Binecuvânt pânea și luna.
Ziua trăiesc împrăștiat cu furtuna.

Cu cuvinte stinse în gură
am cântat și mai cânt marea trecere,
somnul lumii, îngerii de ceară.
De pe-un umăr pe altul
tăcând îmi trec steaua ca o povară.

Lucian Blaga, *Biografie* (vol. *Lauda somnului*, 1929)

Redactează un eseu de minimum 600 de cuvinte, în care să interpretezi opera literară reprodusă mai sus, având în vedere următoarele:

- situarea textului dat în contextul creației lui Lucian Blaga; 4 puncte
- raportarea textului dat la contextul cultural în care a fost creat, prin analizarea a două principii estetice identificate; 4 puncte
- evidențierea temei și a semnificațiilor textului, prin interpretarea a două secvențe; 6 puncte
- compararea textului dat cu un alt text din opera autorului, prezentând o asemănare și o deosebire, prin raportare la elemente de compoziție sau de limbaj; 6 puncte
- formularea unui punct de vedere referitor la viziunea despre lume a autorului prin valorificarea unei referințe critice/de istorie literară. 4 puncte

Pentru conținutul eseului se acordă **24 de puncte**, iar pentru redactarea eseului se acordă **6 puncte** (organizarea ideilor în scris și exprimarea corespunzătoare a ideilor, utilizarea limbii literare – 1 punct; analiză și argumentare – 2 puncte; utilizarea limbajului de specialitate – 1 punct; ortografie și punctuație – 2 puncte).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Prezintă noțiunea gramaticală a pronumelui negativ.

20 de puncte

În elaborarea răspunsului, vei avea în vedere:

- precizarea a două caracteristici ale pronumelui negativ (semantice, morfologice sau sintactice); 4 puncte
- prezentarea flexiunii pronumelui negativ; 6 puncte
- exemplificarea, prin câte un enunț, a cinci funcții sintactice diferite ale pronumelui negativ. 10 puncte

B. Rezolvă exercițiile următoare, scriind pe foaia de examen numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

10 puncte

1. Sinonimele cuvintelor „aprehensiune”, „harpagon”, „nonșalant” sunt, în ordine: a) teamă, avar, leneș; b) înțelegere, harpon, neatent; c) compasiune, harpie, înșelător; d) așteptare, harnic, indiferent. 1 punct
 2. Sunt corecte toate formele de plural ale substantivelor din seria: a) bareme, eseuri, pulovăre; b) bareme, eseuri, pulovere; c) baremuri, esee, pulovăre; d) baremuri, esee, pulovere. 1 punct
 3. Sunt invariabile toate adjectivele din seria: a) bleumarin, propice, inferior; b) asemenea, cumsecade, dibaci; c) oranj, ditamai, precoce; d) bej, vernil, verde. 1 punct
 4. În enunțul „În clasa a cincea de la etajul 1 sunt 28 de elevi, iar cinci dintre ei au primit nota 10 la concursul de ortografie.” există: a) trei numerale cu valoare adjectivală, un numeral cu valoare pronominală, un numeral cu valoare substantivală; b) un numeral cu valoare adjectivală, două numerale cu valoare pronominală, două numerale cu valoare substantivală; c) trei numerale cu valoare adjectivală, două numerale cu valoare pronominală; d) două numerale cu valoare adjectivală, un numeral cu valoare pronominală, două numerale cu valoare substantivală. 1 punct
 5. Cuvintele subliniate în enunțurile „Aseară am fost la niste prieteni, am mâncat niste pește și am povestit. Poveștile unor prieteni mi-au plăcut, ale altora nu m-au încântat.” sunt, în ordine: a) articol nehotărât, adjectiv pronominal nehotărât, adjectiv pronominal nehotărât; b) articol nehotărât, articol nehotărât, adjectiv pronominal nehotărât; c) adjectiv pronominal nehotărât, adjectiv pronominal nehotărât, adjectiv pronominal nehotărât; d) adjectiv pronominal nehotărât, adjectiv pronominal nehotărât, articol nehotărât. 1 punct
 6. Cuvintele subliniate în enunțul: „Vara a fost secetoasă, dar toamna a plouat mult.” au, în ordine, valoare morfologică de: a) adverb de timp, adverb de timp; b) adverb de timp, substantiv comun; c) substantiv comun, adverb de timp; d) substantiv comun, substantiv comun. 1 punct
 7. În enunțul „Ce bine a răspuns colegul meu la toate întrebările, chiar dacă vreo trei dintre ele erau dificile și nu știu care alt elev ar fi reușit să ia punctaj maxim.” există: a) cinci adjective pronominale și un pronume; b) patru adjective pronominale și un pronume; c) cinci adjective pronominale și două pronume; d) trei adjective pronominale și patru pronume. 1 punct
 8. Funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate în enunțul „Ea contează pe Andrei și pe cine se va mai afla în clasă înainte de concurs.” sunt, în ordine: a) complement direct, complement direct; b) complement prepozițional, subiect; c) complement prepozițional, complement prepozițional; d) complement direct, subiect. 1 punct
 9. În fraza „De bună seamă că a reușit să predea proiectul, măcar că nu se aștepta să nu-l ajute prietenii sau să-l lase baltă coechipierii, de vreme ce e un tânăr creativ și poate rezolva orice.” propozițiile sunt în ordine: a) principală, subiectivă, completivă directă, circumstanțială concesivă, completivă directă, completivă directă, circumstanțială de cauză, circumstanțială de cauză; b) principală, completivă directă, completivă directă, circumstanțială concesivă, completivă prepozițională, completivă prepozițională, circumstanțială de timp, circumstanțială de timp; c) principală, completivă directă, completivă directă, circumstanțială de cauză, completivă prepozițională, completivă prepozițională, circumstanțială de timp, circumstanțială de timp; d) principală, subiectivă, completivă directă, circumstanțială concesivă, completivă prepozițională, completivă prepozițională, circumstanțială de cauză, circumstanțială de cauză. 1 punct
- Notă!** Propozițiile sunt date în ordinea în care se succedă predicatele lor în frază.

10. În enunțul „Vorbește în continuu decât câștigă lunar și știi că noi convenisem împreună să eviți astfel de prieteni fie cunoscuți din copilărie, sau descoperiți recent.” există: a) trei greșeli; b) patru greșeli; c) cinci greșeli; d) șase greșeli. 1 punct

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Alege una dintre următoarele secvențe din programele școlare în vigoare:

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative

Domeniul de conținut	Conținuturi asociate
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	Gramatică – Atributul

Programa școlară, limba și literatura română – clasa a V-a,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 3393/28.02.2017

2. Folosirea instrumentelor de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare

Competențe specifice	Conținuturi asociate		
	Trunchi comun	CD tip A*	CD tip B**
<i>2.1. Analiza principalelor componente de structură, de compoziție și de limbaj specifice textului narativ</i>	– particularități ale construcției subiectului în textele narative studiate; – particularități ale compoziției în textele narative studiate (incipit, final, episoade/secvențe narative, tehnici narative); [...] – instanțele comunicării în textul narativ; – tipuri de perspectivă narativă; – specii epice: basm cult, nuvelă, roman; – registre stilistice, limbajul personajelor, limbajul naratorului		– specii epice (în plus față de cele menționate la conținuturile de trunchi comun): povestirea; - formule narative: povestirea în ramă, povestirea în povestire

Programa școlară, limba și literatura română – clasa a X-a, ciclul superior al liceului,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 5099/09.09.2009

B. Alege unul dintre cele două texte:

Textul 1 – Lucian Blaga, *Biografie*

Textul 2 – Ioan Slavici, *Pădureanca*

Iorgovan se întristă și rămase pierdut în gânduri.

— Lesne e nădejdea când ți-e puțină dorința – zise el în cele din urmă – dorința mea e mare, Simină, și mă tem de nădejde.

Astfel, din vorbă-n vorbă, iar ajunseră acolo de unde nu puteau să meargă mai departe.

Șofron? el îi vedea schimbând din când în când câte-o vorbă, dar ce-i păsa lui de-un papă-lapte ca Iorgovan. [...]

Tot așa zicea și Neacșu. Pentru că dragostea e dragoste, și dacă ți-e dragă o femeie, nu prea te pricepi la glume.

Ei! e frumoasă fata și e deșteaptă; îi place să petreacă cu dânsa. Și nici dânsa nu prea ține la el, căci altfel s-ar fi supărat pe Șofron.

Așa zicea Neacșu, așa credea el, și fiindcă așa credea, era vesel, tușea din când în când, îl treceau întruna sudorile, se obosea la tot pasul, dar era vesel toată ziua.

Seara târziu, după ce oamenii începură să se aline, el își căută rost să fie singur cu fiică-sa. [...]

Seara toată el a șezut la o parte pe un pietroi de la colțul surii, rezemându-și spatele de stâlpul cel mare. Era dus în gânduri, dar ochii lui nu se depărtau de la fiică-sa. [...]

El îi făcu Siminei semn să se apropie.

— Ce-i, taică dragă? îl întrebă ea, cuprinsă de îngrijare.

— Nimic, Simina tatii – îi zise el, făcându-i loc pe piatră – șezi aci lângă mine, aproape, de tot aproape. Sunt obosit și mi se întramă puterile când mi te simt aproape.

Simina ar fi vrut să-și puie capul pe umărul lui, dar asta nu era obicei la dânșii.

— Nu mai lucra dacă te simți slab, îi zise ea, muștrându-se în inima ei că l-a făcut să plece de acasă.

— Nu-i așa, fata mea, îi răspunse el. E de mult de când n-am lucrat și de aceea obosesc atât de lesne; simt însă că munca-mi prinde bine, nu mor eu așa de lesne.

— Nu vorbi de moarte, grăi ea cu inima încleștată.

— Zic numai așa, întâmpină el, și timp îndelungat rămaseră tăcuți. [...]

Ei nu vorbiseră niciodată despre lorgovan; așa, pe nesimțite, luaseră înțelegere între dânșii ca lucrul acesta să-l lase neatins. Acum el o prinse de mână și se uită lung la fața ei.

— Crezi tu – îi zise apoi – că lorgovan o să te ieie de nevastă?

Simina își opri răsuflarea și bătăile inimii îi slăbiră: îi era greu să răspundă, dar îi părea bine că e cineva în lume căruia poate să-i vorbească și despre aceasta.

— Nu cred, răspunse ea.

— Ești cuminte, fata mea, grăi tatăl. Rău ar fi dac-ai crede, și mai rău ar fi dacă s-ar întâmpla una ca aceasta.

— De ce, taică? îl întrebă ea uimită.

— Pentru că însoțirea făcută fără de voie nu-i pentru oamenii plămădiți ca noi, îi răspunse el.

— Cum, fără de voie? Cine să-l silească?

— Slăbiciunea lui – grăi bătrânul – și asta nu ține toată viața, nici n-o au cu toții pentru tine. Nu te face, fata mea, pui de cuc în cuib de cioară – urmă el peste puțin – că nu-ți este firea pentru aceasta. Tu ai dormit astă-noapte aici, întinsă pe un braț de fân, și ai dormit bine, dar ei au dormit în paturi cu perini de puf și n-au să uite niciodată c-ai dormit în șura lor.

— Nu-mi pasă, taică!

— Poate că nu-ți pasă acum, zise el, dar o să vie vremea când o să-ți pese. Tu nu știi să șezi la masa lor, nici să mănânci cu lingura lor, nici nu știi să te îmbraci în portul lor, nici să vorbești în limba lor.

N-a crezut Simina niciodată că lorgovan o va lua de nevastă, cel puțin așa zicea, că nu crede; acum însă, când îl vedea pe părintele ei atât de îngrijat, ea începu a se teme că tot o va lua lorgovan și ar fi voit să-i arate bătrânului că n-ar fi o nenorocire pentru dânsul, nici pentru dânsa.

— Taică, îi zise ea, m-am gândit și eu la toate; dar, vezi, slujnică să-i fiu, tot m-aș simți fericită: e om cuminte și cu inimă bună.

— Dar e slab de înger, îi răspunse bătrânul. Dac-ar fi om ca Șofron, ai putea să treci și prin foc și prin apă alături cu dânsul; dar grea e tovărășia cu un om care nu se uită mereu înainte, ci caută la tot pasul în dreapta și în stânga, ca să vadă cum vor alții să-l ducă. Dar ce vorbesc eu!? adăugă peste puțin.

Ce să vorbesc mai departe!?

Știau ei oare care este și care nu este adevărul, ca să stăruiască asupra lui?!

Neacșu ar fi voit să nu mai fi grăit vorbele pe care le-a scăpat, iar Simina ar fi voit să plângă și nu putea.

— Dumnezeu să te poarte-n căile tale! zise el în cele din urmă și se ridică.

— Mai rămâi, taică, îl rugă, cine știe când ne-o mai veni să stăm așa împreună.

El se așeză din nou, lângă dânsa și-o întrebă ce voiește.

— Nimic, taică, răspunse ea, apoi își puse capul pe umărul lui și începu să plângă.

— Fata mea, draga mea fată! plângi, că e bun plânsul, grăi el mișcat, uitându-se mereu în fața ei.

Ioan Slavici, *Pădureanca*

1. Construiește, în minimum 400 de cuvinte, o secvență didactică prin care să formezi/să dezvolți competența specifică aleasă, valorificând unul dintre cele două texte date. **20 de puncte**

Vei avea în vedere:

- evidențierea relației dintre competență, conținutul asociat ales și două obiective centrale ale parcursului didactic propus; 4 puncte
- justificarea alegerii tiparului de proiectare a secvenței și a demersului propriu-zis (etapele receptării/ale învățării); 4 puncte
- prezentarea modului în care se desfășoară secvența didactică, prin ilustrarea a două metode/tehnici/procedee adecvate obiectivelor propuse; 4 puncte
- descrierea unei forme adecvate de organizare a colectivului de elevi și a unei strategii de comunicare și/sau de evaluare. 4 puncte

Notă! Se acordă **4 puncte** pentru redactare (utilizarea limbii literare și a limbajului de specialitate – 1 punct, organizarea ideilor în scris – 1 punct, ortografie – 1 punct, respectarea normelor de punctuație – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, rezolvarea trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

2. Alcătuieste doi itemi obiectivi, de tip diferit, pentru a evalua una dintre cele două competențe date, precizând câte un avantaj și câte un dezavantaj ale utilizării fiecărui item. **10 puncte**